

Přednáška #1: **Analýza složitosti a škálovatelnosti paralelních algoritmů**

Typy paralelních počítačů

Definice 1. *(Almasi, Gottlieb 89) Paralelní počítač je skupina **výpočetních prvků** (processing elements, (PEs)) (nebo **výpočetních uzlů** (computing nodes, CNs)), které komunikují a spolupracují, aby rychle vyřešily velké a náročné problémy (úlohy).*

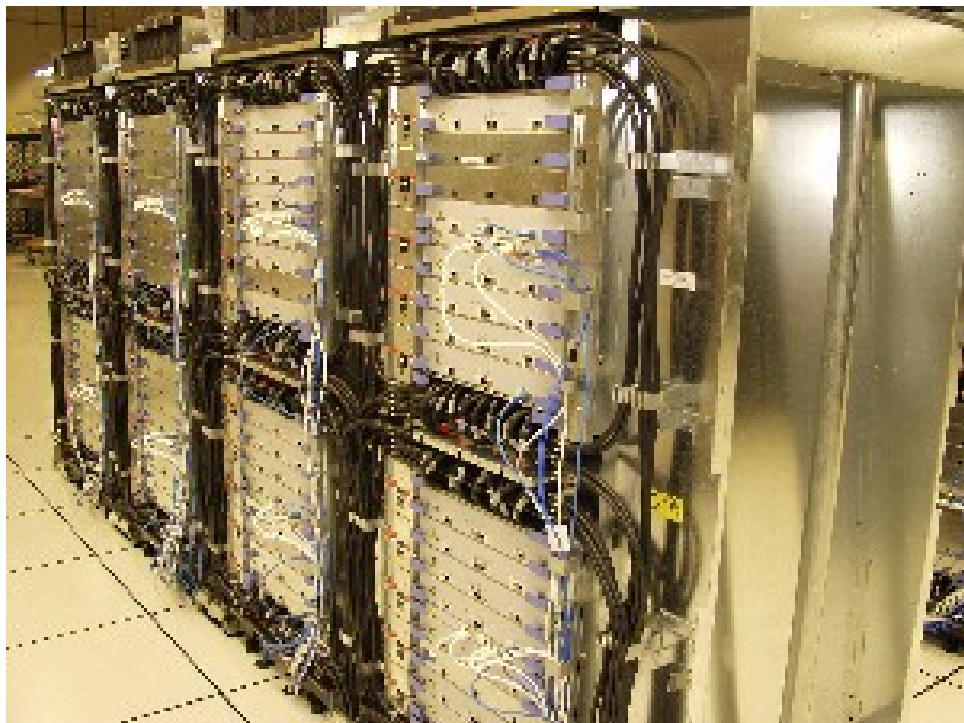
- **Multicore** processors: jednotky až desítky procesorových **jader** na 1 čipu.
- **GPU clusters**: desítky a stovky GPU (Graphical PU) připojených k CPU.
- **Desktop** multiprocessors: jednotky CPU v PC nebo pracovní stanici.
- **SMP** (Symmetric Multi-Processors) **servers**: desítky CPU se sdílenou pamětí (HP SuperDome, Sun SunFire, IBM Regatta, SGI Altix)
- **Distributed shared memory multiprocessors**: desítky CPU s virtuálně sdílenou ale fyzicky distribuovanou pamětí.
- **Clusters of workstations** (COW): svazky stovek až tisíců výpočetních uzlů (Linux svazky).
- Tightly coupled **massively parallel multiprocessors**: stovky až desetitisíce CPU se speciální propojovací sítí (IBM BlueWaters, IBM BlueGene).

- Uvažujme předpověď počasí v **oblasti** o velikosti $3000 \times 3000 \times 11 \text{ km}^3$ na dobu **2 dnů**.
- Tato oblast je rozdělena na **segmenty** (např. metodou konečných prvků) o velikosti $0.1 \times 0.1 \times 0.1 \text{ km}^3 \implies$ počet segmentů je řádově 10^{11} .
- Parametry modelu (teplota, rychlost větru) jsou počítány s časovým krokem 30 minut.
- **Nové** hodnoty parametrů jednoho segmentu jsou počítány z **předchozích** hodnot parametrů tohoto segmentu a segmentů sousedních.
- Předpokládejme, že výpočet parametrů 1 segmentu spotřebuje 100 instrukcí.
- Pak 1 **iterace** = **aktualizace hodnot** všech parametrů v celé oblasti vyžaduje cca $10^{11} \times 100 \times 96 \doteq 10^{15}$ operací.
- Sekvenční počítač s 1Gflop bude potřebovat 10^6 sekund $\doteq$ 280 hodin = 11 dní.
- To je ale pozdě, protože modelujeme počasí pro příští 2 dny.
- Paměťový problém (data se nevejdou do hlavní paměti sekv. počítače a musí být odkládána na disk) může řešení ještě mnohonásobně zhoršit!
- Pro výpočet spolehlivého modelu počasí je třeba mnoho iterací!!!!

$\implies$ rozdělení dat do pamětí mnoha PE a // zpracování s pravidelnou výměnou dat je jediné schůdné řešení.

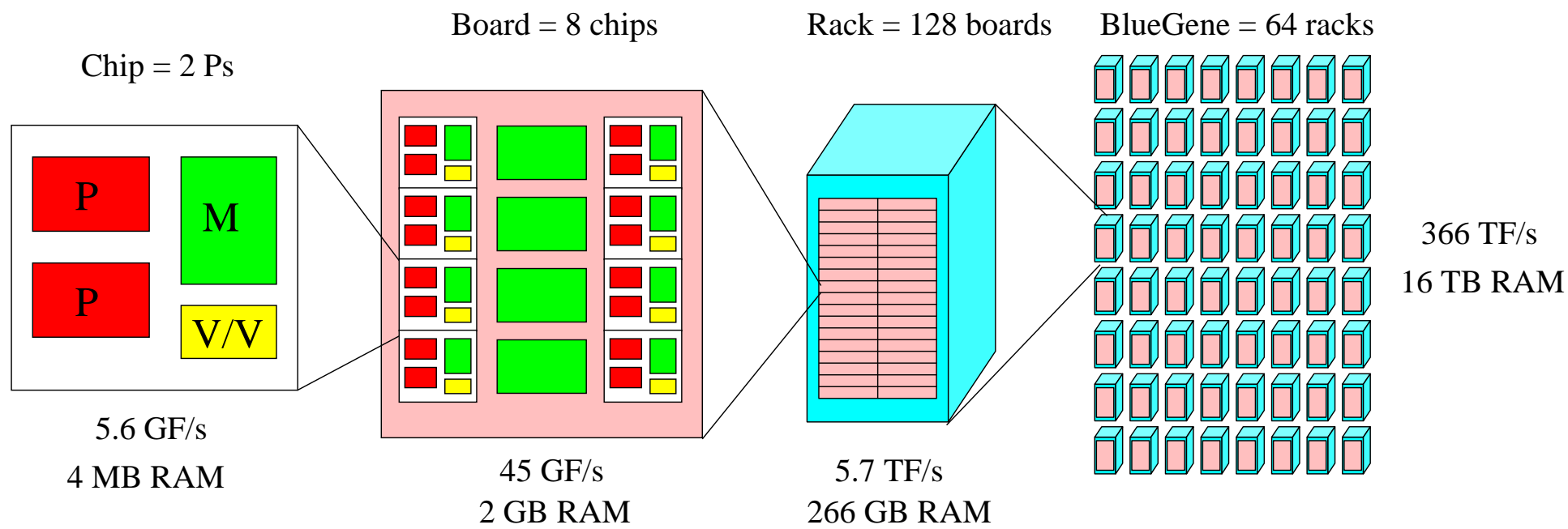
www.top500.org

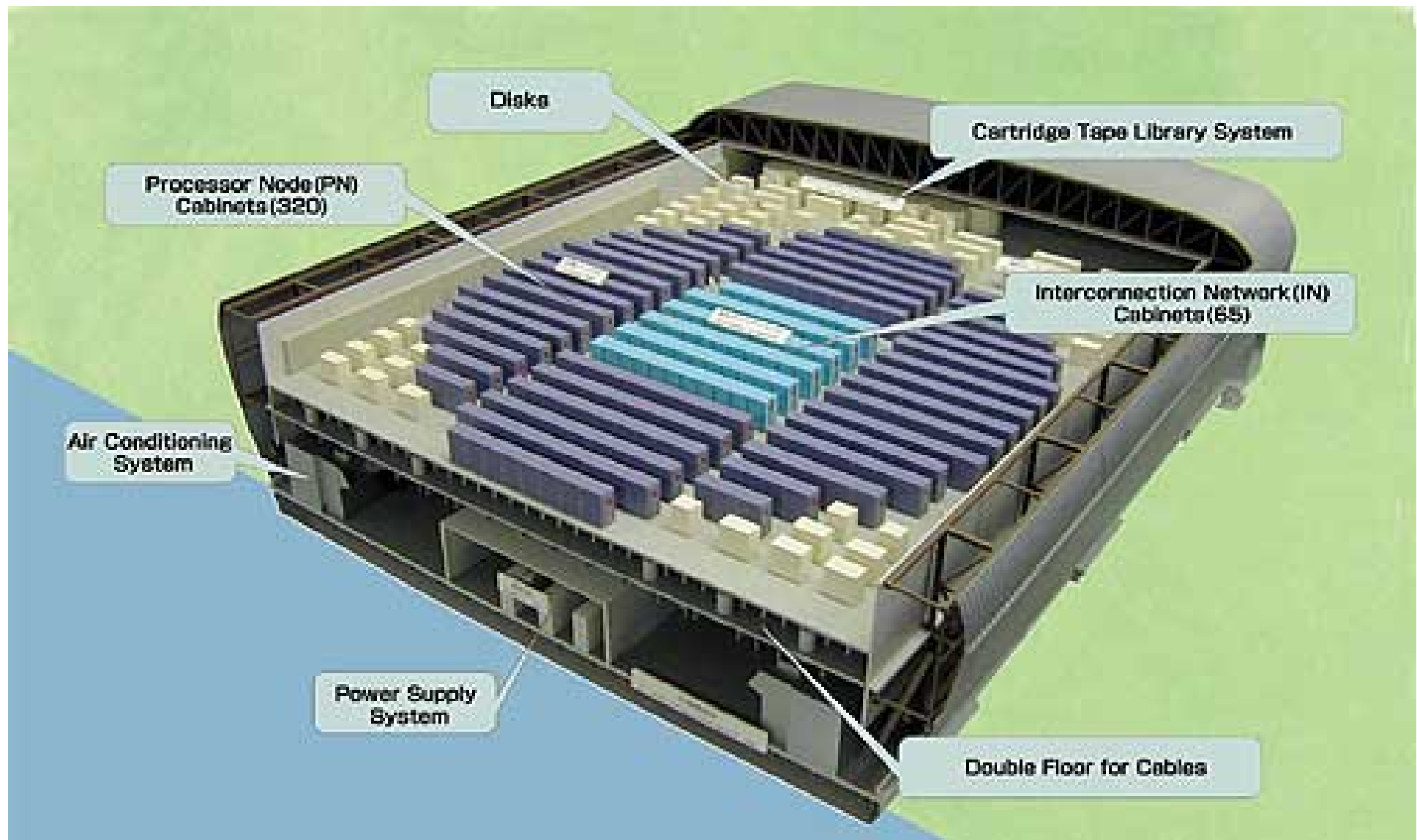
IBM Blue Gene

IBM Blue Gene (pokr.)

4

Je-li dán problém a algoritmus pro jeho řešení, pak vzniká důležitá otázka:

Roste-li velikost problému, jak se mění chování/časová/paměťová složitost algoritmu?

⇒ nutnost znát/odvozovat asymptotické spodní a dolní meze složitostí.

Asymptotika - definice

Definice 2. Necht' $\mathcal{N}^+ =$ množina přirozených čísel a $\mathbb{R}^+ =$ množina kladných reálných čísel. Necht' $f, g : \mathcal{N}^+ \rightarrow \mathbb{R}^+$ jsou 2 funkce. Pak

- $f(n)$ je řádu nejvýše $g(n)$, psáno $f(n) = O(g(n))$, jestliže

$$\overline{\exists c \in \mathbb{R}^+ \quad \exists n_0 \in \mathcal{N}^+ \quad \forall n \geq n_0 : f(n) \leq c \cdot g(n)}.$$
- $f(n)$ je řádu nejméně $g(n)$, psáno $f(n) = \Omega(g(n))$, jestliže

$$\overline{\exists c \in \mathbb{R}^+ \quad \exists n_0 \in \mathcal{N}^+ \quad \forall n \geq n_0 : f(n) \geq c \cdot g(n)}.$$
- $f(n)$ je téhož řádu $g(n)$, psáno $f(n) = \Theta(g(n))$, jestliže

$$f(n) = O(g(n)) \text{ a } f(n) = \Omega(g(n)).$$
- $f(n)$ je striktně nižšího řádu než $g(n)$, psáno $f(n) = o(g(n))$, jestliže

$$\forall c \in \mathbb{R}^+ \quad \exists n_0 \in \mathcal{N}^+ \quad \forall n \geq n_0 : f(n) < c \cdot g(n).$$
- $f(n)$ je striktně vyššího řádu než $g(n)$, psáno $f(n) = \omega(g(n))$, jestliže

$$\overline{\forall c \in \mathbb{R}^+ \quad \exists n_0 \in \mathcal{N}^+ \quad \forall n \geq n_0 : f(n) > c \cdot g(n)}.$$

Příklad 3. ■ Základní vztahy: $1 = o(\log n)$, $\log n = o(\sqrt{n})$, $\sqrt{n} = o(n)$.

■ Odvozené vztahy: $n/\log n = \omega(\sqrt{n})$, $n = o(n \log n)$, $n \log n = o(n^2)$.

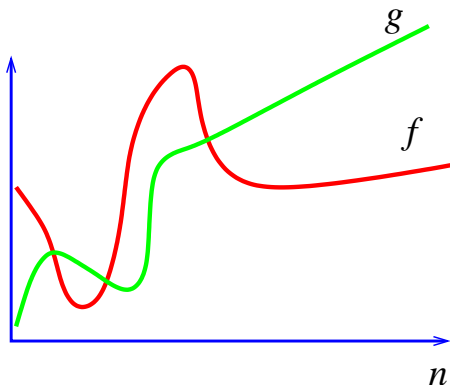
■ Jelikož $\log n = o(n)$, platí $\log \log n = o(\log n)$. Ale: $\log n^2 = \Theta(\log n)$.

■ $n = O(n + \log n)$ a taky $n + 1000 \log n = O(n)$, a tudíž $n = \Theta(n + \log n)$.

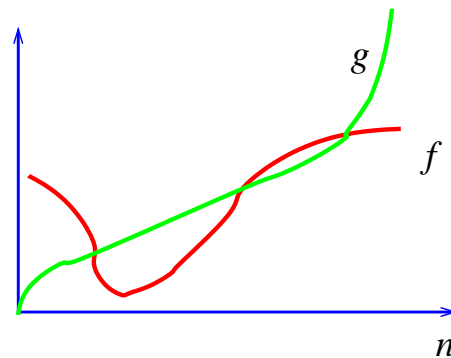
■ Stirlingova formule $n! \doteq \sqrt{2\pi n} \left(\frac{n}{e}\right)^n \left(1 + \Theta\left(\frac{1}{n}\right)\right)$ implikuje $\log(n!) = \sum_{k=1}^n \log k = \Theta(n \log n)$.

■ Jelikož $\sum_{k=2}^n \frac{1}{k} < \int_1^n \frac{1}{x} dx < \sum_{k=1}^{n-1} \frac{1}{k}$, dostaneme $\ln n + \frac{1}{n} < \sum_{k=1}^n \frac{1}{k} < \ln n + 1$. A proto, $\sum_{k=1}^n \frac{1}{k} = \Theta(\log n)$.

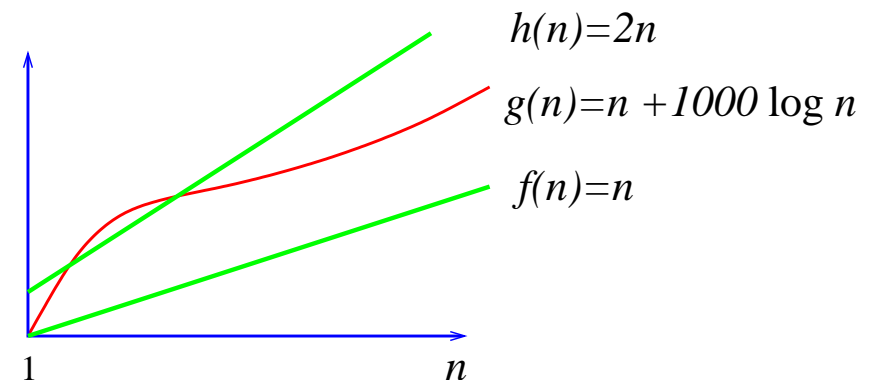
■ Je-li p konstanta, pak $\frac{n}{2} \left(\frac{n}{2}\right)^p = \frac{n^{p+1}}{2^{p+1}} < \sum_{k=1}^n k^p < n \cdot n^p$, a proto $\sum_{k=1}^n k^p = \Theta(n^{p+1})$. ♣

(a) $f(n) = \Theta(g(n))$.

(b) $f(n) = o(g(n))$.

(c) $n + 1000 \log n = \Theta(n)$.

Transitivita:	$f(n) = O(g(n)) \wedge g(n) = O(h(n)) \Rightarrow f(n) = O(h(n)).$ Podobně pro $\Omega, \Theta, o, \omega$.
Reflexivita:	$f(n) = O(f(n)).$ Podobně pro Ω, Θ .
Symetrie:	$f(n) = \Theta(g(n)) \Leftrightarrow g(n) = \Theta(f(n)).$
Transpoziční symetrie:	$f(n) = O(g(n)) \Leftrightarrow g(n) = \Omega(f(n)),$ $f(n) = o(g(n)) \Leftrightarrow g(n) = \omega(f(n)).$
Inkluze:	$f(n) = o(g(n)) \Rightarrow f(n) = O(g(n)),$ $f(n) = \omega(g(n)) \Rightarrow f(n) = \Omega(g(n)).$

Zapamatujte si následující analogie:

$f(n) = O(g(n))$	$f(n) = \Omega(g(n))$	$f(n) = \Theta(g(n))$	$f(n) = o(g(n))$	$f(n) = \omega(g(n))$
$\approx$				
$a \leq b$	$a \geq b$	$a = b$	$a < b$	$a > b$

Definice 4.

1. Neznámá konstanta se zapisuje $O(1)$.
2. $f(n)$ je polynomiální funkce, jestliže platí $f(n) = \Theta(n^{O(1)})$.
4. $f(n)$ je polylogaritmická funkce, jestliže platí $f(n) = \Theta(\log^{O(1)}(n))$.
3. $f(n)$ je sublineární funkce, jestliže platí $f(n) = o(n)$.

Definice 5.

$T_A^K(n)$	<u>časová složitost</u> / <u>doba výpočtu</u> sekv. algoritmu A , který řeší problém K na vstupních datech velikosti n (měří se <u>čítáním výpočetních kroků</u> / <u>instrukcí</u>).
$SL^K(n)$	<u>spodní mez</u> časové složitosti jakéhokoli sekv. algoritmu pro řešení problému K =nejhorší časová složitost <u>nejlepšího možného</u> sekv. algoritmu pro řešení K . <u>Triviální spodní mez</u> je dána velikostí množiny <u>vstupních</u> (<u>výstupních</u>) dat n .
$SU^K(n)$	<u>horní mez</u> časové složitosti pro řešení problému K (=nejhorší časová složitost <u>nejrychlejšího známého</u> sekv. algoritmu pro K .)

Optimální sekvenční algoritmy

Definice 6. ■ A je (asymptoticky) optimální sekv. alg. pro řešení problému K , jestliže platí

$$T_A^K(n) = \Theta(SU^K(n)) = \Theta(SL^K(n)).$$

■ A je nejlepší známý sekv. alg. pro řešení K , jestliže platí

$$T_A^K(n) = \Theta(SU^K(n)) = \omega(SL^K(n)).$$

Příklad 7. Nechť K_1 = problém třídění posloupnosti n čísel pomocí binární operace porovnání. Pak

$$SL^{K_1}(n) = \Omega(n \log n) \quad (\text{minimální hloubka binárního stromu s } n! = \Theta(n^n) \text{ listy})$$

$$SU^{K_1}(n) = O(n \log n) \quad (\text{MergeSort, HeapSort, QuickSort})$$

Příklad 8. Nechť K_2 = problém násobení matic $A_{n,n} \times B_{n,n}$. Pak

$$SL^{K_2}(n) = \Omega(n^2) \quad (\text{triviální spodní mez})$$

$$SU^{K_2}(n) = O(n^q), \quad 2 < q < 3 \quad (\text{Strassen } q = 2.81, \text{ Coppersmith-Winograd } q = 2.376)$$

V porovnání se **sekvenčními** algoritmy zde $\exists$ navíc 1 parametr/dimenze:

počet procesorů p .

Přirozeným cílem při paralelním řešení úloh je dosáhnout

lineárního zrychlení:

Jestliže stoupne počet procesorů k krát, chceme, aby výpočetní čas klesnul k krát.

- Tento cíl je obecně velmi obtížně splnitelný.
- Pro dosažení potřebné rychlosti/efektivnosti/zrnitosti je nutno mezi p a n udržovat určitou závislost, např.
  - $p = n^x$, kde $0 < x < 1$,
  - $p = \frac{n}{\log n}$,
  - $p = \log^2 n$.

Definice 9. $T(n, p)$ je čas, který uplynul od začátku paralelního výpočtu do okamžiku, kdy poslední (nejpomalejší) procesor skončil výpočet. ♣

Diskuze

- $T(n, p)$ závisí na architektuře paralelního počítače

hodnocení výkonnosti paralelního algoritmu musí vždy brát v úvahu architekturu počítače.

- $T(n, p)$ je měřen čítáním:

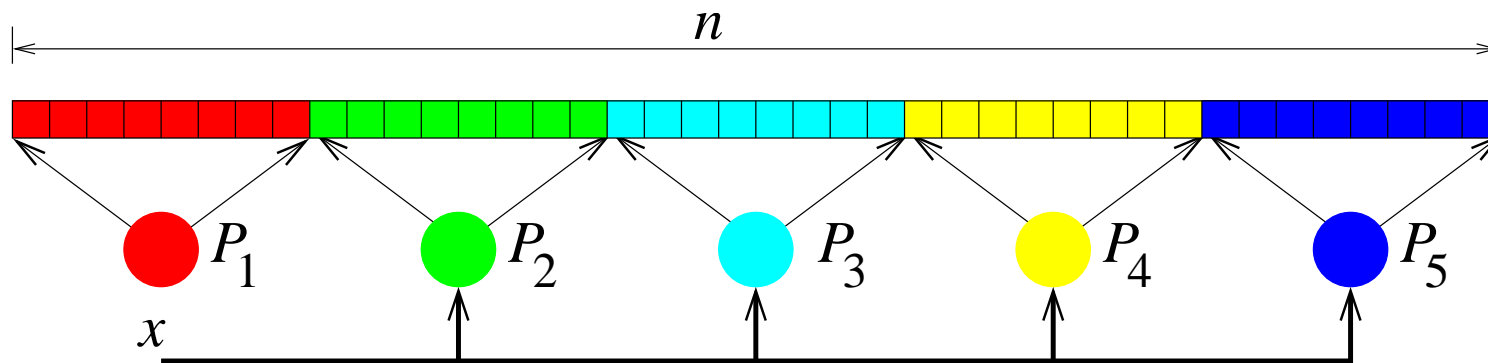
1. výpočetních kroků: aritmetické, logické, paměťové operace

+

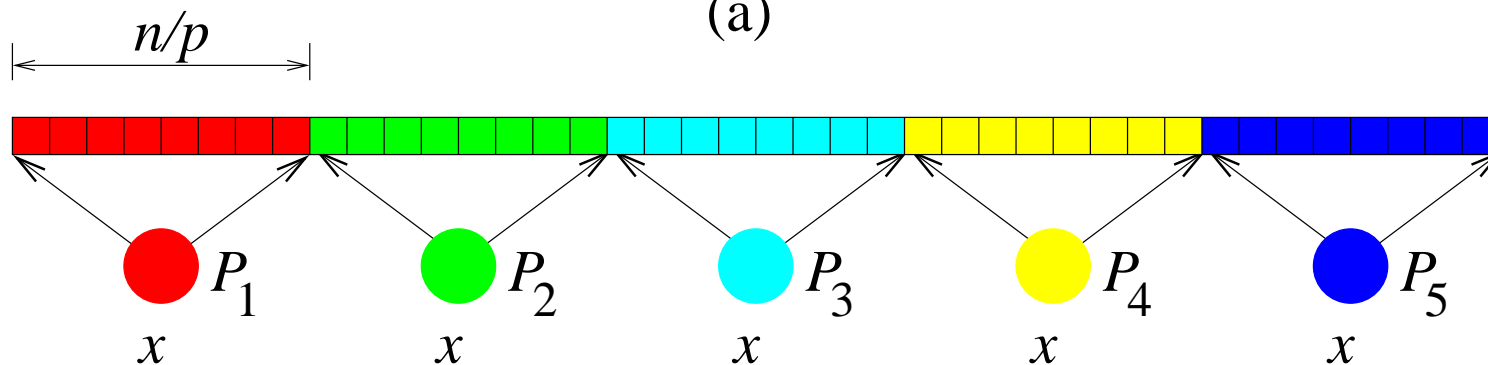
2. komunikačních kroků: přenos a výměna dat mezi procesory.

Příklad 10. Paralelní vyhledávání položky x pomocí p procesorů v neseřazeném vstupním souboru n různých položek uložených v sdílené paměti. Předpokládáme, že v daném okamžiku smí k dané buňce sdílené paměti přistupovat nejvýše 1 procesor.

$$T(n, p) = \underbrace{O(\log p)}_{\text{(a) rozeslání } x} + \underbrace{O(n/p)}_{\text{(b) porovnávání}} + \underbrace{O(1)}_{\text{(c) zapsání výsledku}}$$

(a)

(b)

Definice 11.

$$S(n, p) = \frac{SU(n)}{T(n, p)} \leq p.$$

Lineární zrychlení**Definice 12.**

$$S(n, p) = \Theta(p).$$

Superlineární zrychlení

- Způsobeno určitými charakteristikami HW, které staví sekvenční algoritmy do nevýhody.
  - Typická situace: algoritmus je paměťově náročnější, než je kapacita paměti na 1-procesorovém systému, kdežto souhrnná kapacita pamětí paralelního systému stačí.
- Vzniká díky anomáliím při paralelním prohledávání kombinatorického stavového prostoru (podrobněji příští přednáška).

Definice 13.

$$L(n, p) = \frac{SL(n)}{p}.$$

Příklad 14. Spodní mez na čas paralelního třídění n čísel s $p = n$ procesory je

$$L(n, n) = \frac{\Omega(n \log n)}{n} = \Omega(\log n).$$

Definice 15.

$$C(n, p) = p \times T(n, p).$$

$C(n, p)$ se také nazývá součin procesory x čas.

Lemma 16.

$$C(n, p) = \Omega(SU(n)).$$

Cenově optimální algoritmus**Definice 17.**

$$C(n, p) = O(SU(n)).$$

Z Lemmatu 15 pak plyne:

$$C(n, p) = \Theta(SU(n)).$$

Definice 18. *(Práce synchronního systému) Necht' $\tau = T(n, p)$ a $p_i = \#$ procesorů aktivních (pracujících) v kroku $i \in \{1, \dots, \tau\}$ paralelního výpočtu. Pak*

$$W(n, p) = p_1 + p_2 + \dots + p_\tau.$$

Definice 19. *(Práce asynchronního systému) Necht' $T_i \leq T(n, p) = \#$ kroků provedených procesorem $i \in \{1, \dots, p\}$ během paralelního výpočtu. Pak*

$$W(n, p) = T_1 + T_2 + \dots + T_p.$$

Lemma 20.

$$SU(n) \leq W(n, p) \leq C(n, p).$$

Pracovně optimální algoritmus

Definice 21.

$$W(n, p) = O(SU(n)).$$

- $C(n, p)$ zahrnuje nečinnost procesorů, kterou $W(n, p)$ nezapočítává.
- V praxi je užitečný spíše parametr $C(n, p)$, protože nečinné procesory ve většině systémů není možné před dokončením celého výpočtu uvolnit pro jiný výpočet.

Definice 22.

$$E(n, p) = \frac{SU(n)}{C(n, p)}.$$

Lemma 23. $E(n, p) = \underline{\text{zrychlení na procesor:}}$

$$E(n, p) = \frac{SU(n)}{C(n, p)} = \frac{S(n, p) \times T(n, p)}{p \times T(n, p)} = \frac{S(n, p)}{p}.$$

Lemma 24. *Algoritmus je (asymptoticky)*

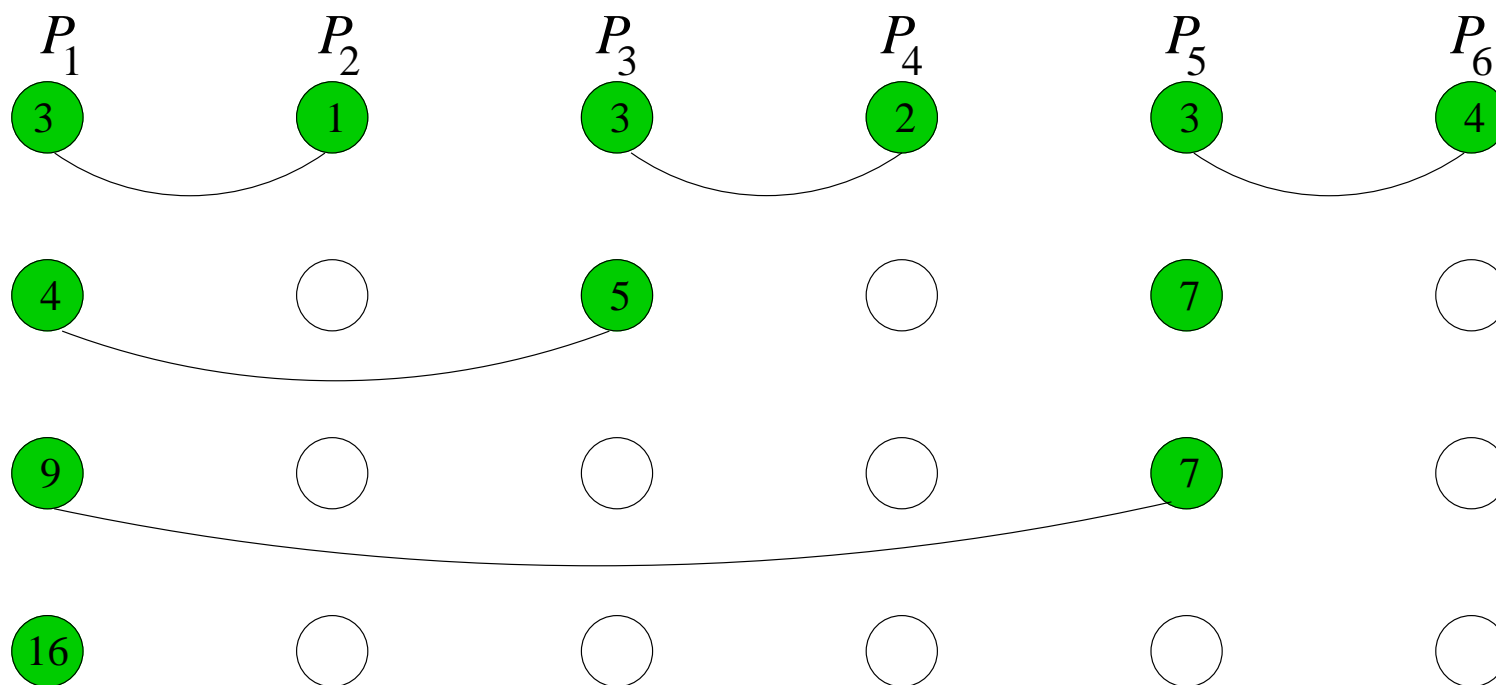
cenově optimální
 $\Longleftrightarrow$
má lineární zrychlení
 $\Longleftrightarrow$
má konstantní efektivnost.

Příklad 25. (Paralelní Σ). Vypočtete $\sum_{i=1}^n a_i$ čísel $a_1, \dots, a_n$ na paralelním počítači s úplně propojenými n procesory $P_1, \dots, P_n$. Předpokládejte:

- jednotkový-časový model:
čili sečíst 2 čísla na 1 procesoru a poslat číslo z 1 procesoru na druhý trvá čas 1;
- na počátku má procesor P_i číslo a_i ve svém registru.

Algoritmus PARADD:

- $SU(n) = SL(n) = \Theta(n)$
- $T(n, n) = \Theta(\log n)$
- $C(n, n) = \Theta(n \log n)$
- $W(n, n) = \Theta(n)$
- $S(n, n) = \Theta(n / \log n)$
- $E(n, n) = \Theta(1 / \log n)$

Diskuze výsledků:

- PARADD n čísel na n procesorech je pracovně optimální, ale není cenově optimální.
- Intuitivní vysvětlení: velmi malé využití procesorů. Počet procesorů, které vykonávají užitečnou práci, klesá exponenciálně rychle.

Zdroje neefektivnosti obecně

1. Nedostatek užitečné práce (příliš procesorů na málo práce).
2. Velké komunikační zpoždění v porovnání s výpočetní rychlostí
⇒ některá data by bylo lepší počítat lokálně, než o ně žádat a čekat, až dorazí.
3. Příliš velká režie synchronizace (slabá koordinace).
4. Špatná distribuce práce (nerovnoměrné rozdělení práce).

Řešení?

1. Technologické:

- rychlejší komunikační HW,
- zmenšení SW komunikační režie,
- překrývání výpočetních a komunikačních kroků.

2. Algoritmické:

- optimální mapování algoritmu na paralelní architekturu (statické),
- vyvažování zátěže (dynamické),
- respektování škálovatelnosti problému, tzn.:

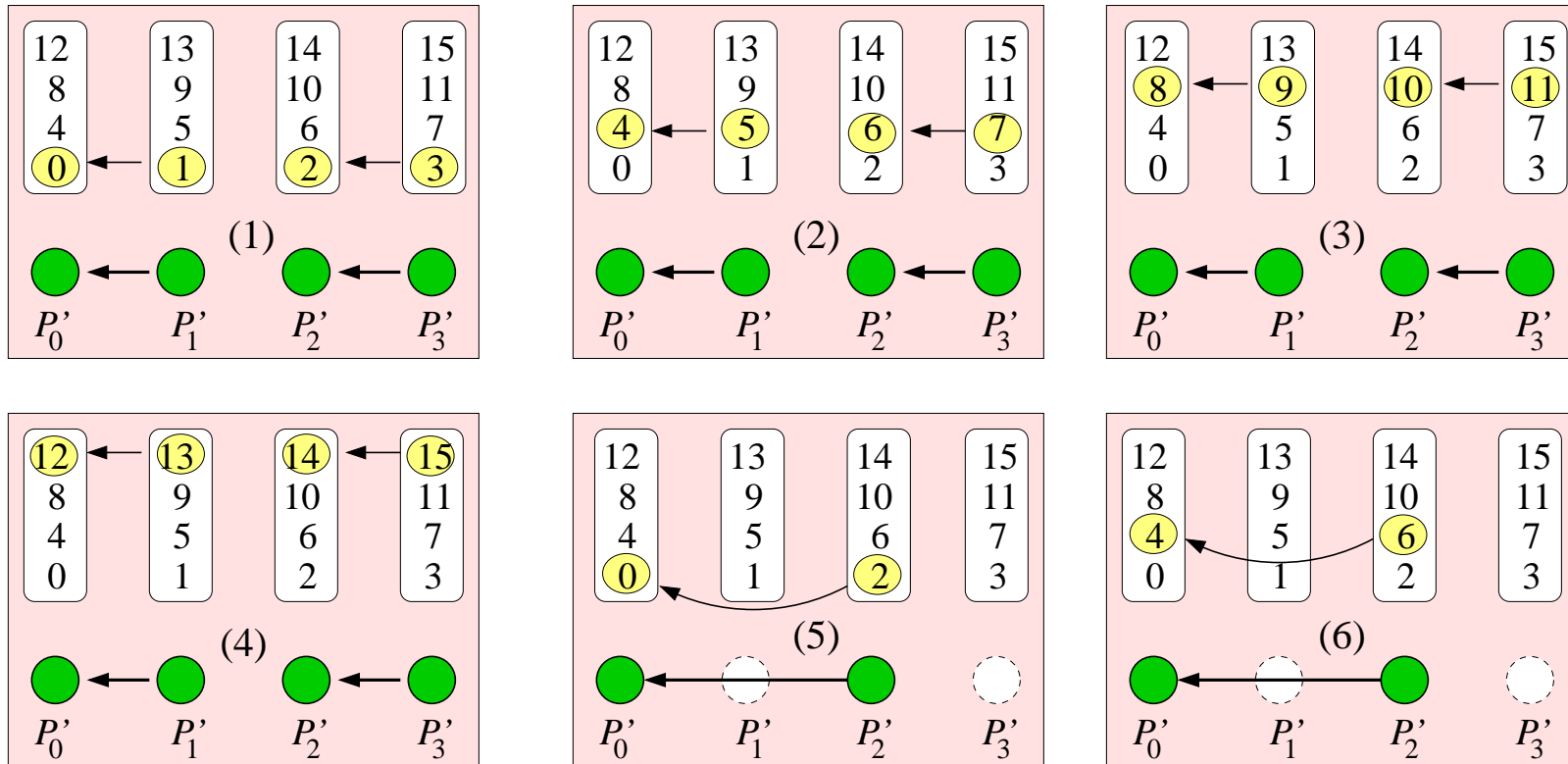
Škálovat p s n tak, aby $\forall$ procesory byly vytíženy užitečnými výpočty většinu času

Řešení problému škálovatelnosti = hledání vhodné závislosti

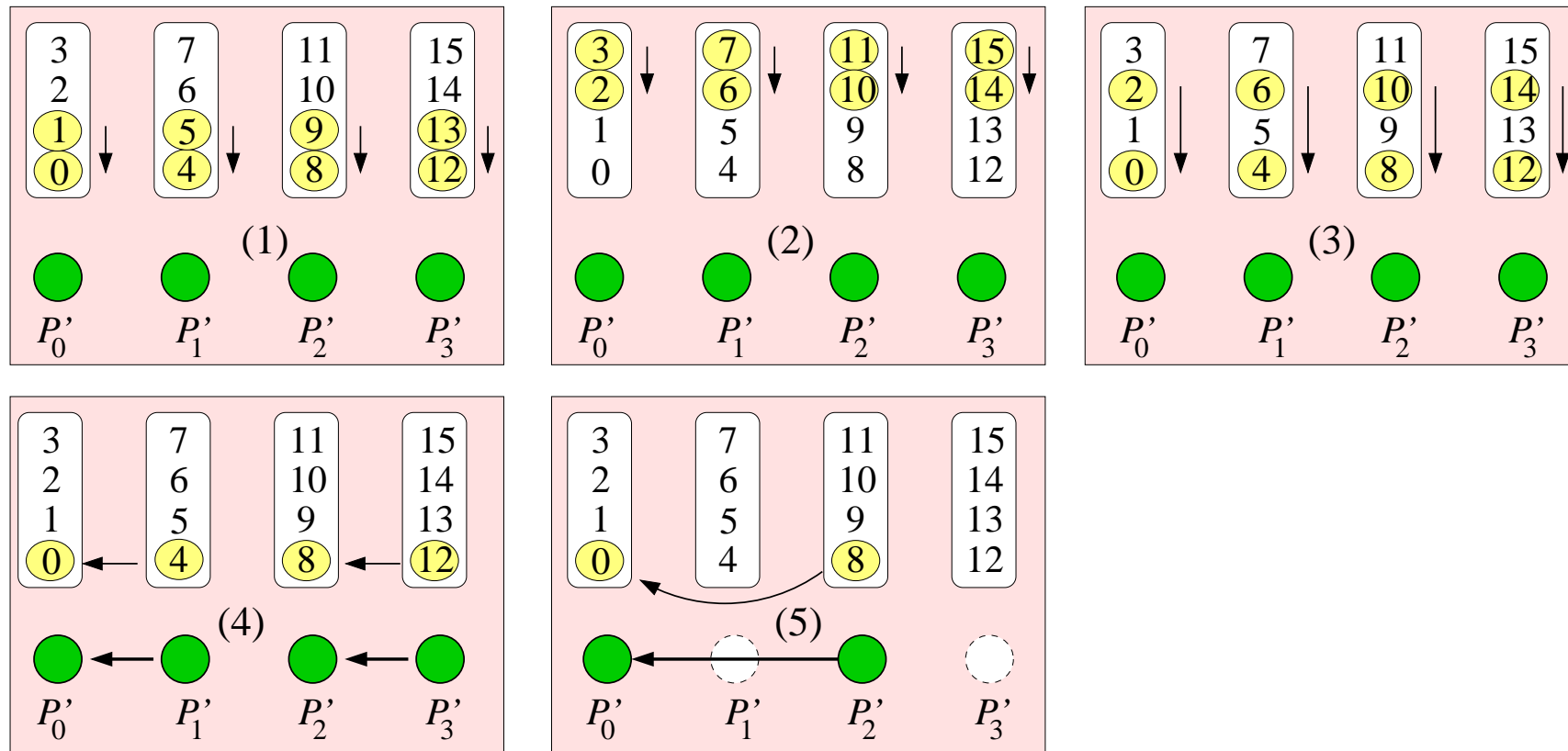
$$p \stackrel{?}{=} f(n)$$

Simulace algoritmu na méně procesorech, než je stupeň paralelismu algoritmu.

ROWSIMPARADD: Simulace n -procesorové paralelní redukce na p procesorech, $p|n$.

- $\log p$ fází o $4n/p$ krocích.
- Na konci zbývá 1 procesor, který provede poslední fázi v $4\frac{n}{p}$ krocích.
- Proto $T(n, p) \doteq 4\frac{n}{p} \log p + 4\frac{n}{p} = \Theta(\frac{n}{p} \log p)$.
- $C(n, p) = \Theta(n \log p), \quad S(n, p) = \Theta(p / \log p), \quad E(n, p) = \Theta(1 / \log p), \quad W(n, p) \doteq 5n.$

COLSIMPARADD: Alternativní simulace n -procesorové paralelní redukce na p procesorech, $p|n$, pomocí Brentova plánování.

- $T(n, p) = 4\left(\frac{n}{p} - 1\right) + 2 \log p = \Theta\left(\frac{n}{p} + \log p\right)$.
- $C(n, p) = \Theta(n + p \log p)$, $S(n, p) = \Theta\left(\frac{np}{n + p \log p}\right)$, $E(n, p) = \Theta\left(\frac{n}{n + p \log p}\right)$.

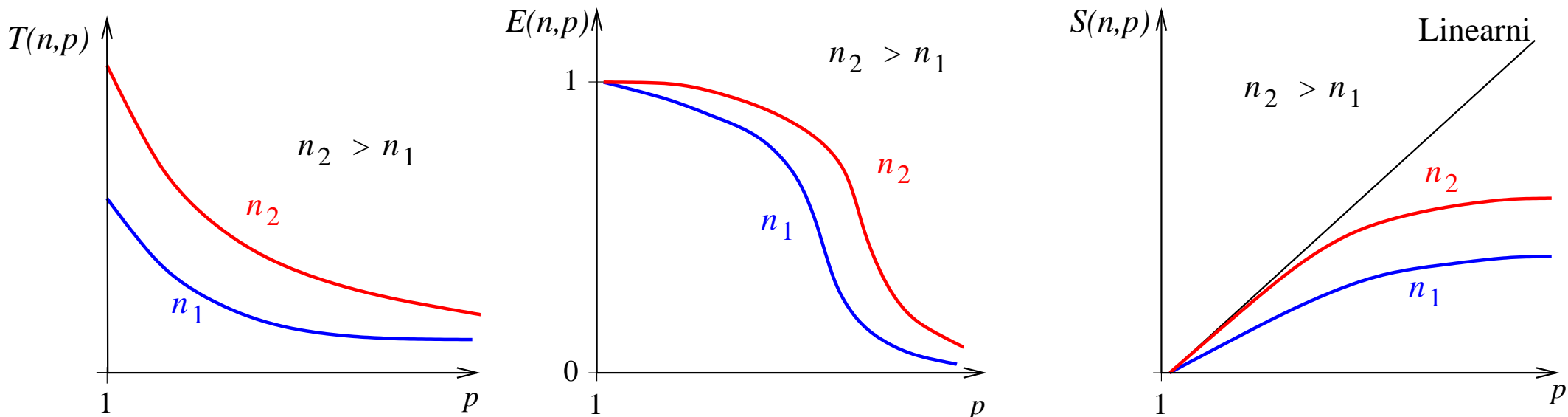
Škálovatelnost = schopnost efektně využít rostoucí počet procesorů.

= schopnost udržet efektivnost či dobry čas při

$\uparrow n$, jestliže $\uparrow p$
 $\downarrow n$, jestliže $\downarrow p$
 $\uparrow p$, jestliže $\uparrow n$
 $\downarrow p$, jestliže $\downarrow n$

Pozorování

- Jestliže $p = 1$, efektnost je nejlepší, ale čas je nejhorší.
- Jestliže p roste, čas klesá, ale jen do určité meze
 $\implies$ začne klesat efektnost.

Definice 26. Je-li dána konstanta $0 < E_0 < 1$, pak izoefektivní funkce

- $\psi_1(p)$ je asymptoticky minimální funkce taková, že $\forall n_p = \Omega(\psi_1(p)) : E(n_p, p) \geq E_0$.
- $\psi_2(n)$ je asymptoticky maximální funkce taková, že $\forall p_n = O(\psi_2(n)) : E(n, p_n) \geq E_0$.

Diskuze

- Funkce $\psi_1(p)$ a $\psi_2(n)$ jsou vzájemně inverzní.
- Číselně vyjadřují, jak n musí růst s p , aby se efektivnost neměnila.
- Odrážejí schopnost paralelního algoritmu udržet konstantní efektivnost (a tudíž lineární zrychlení).
- Pomalu rostoucí $\psi_1(p)$ svědčí o dobré škálovatelnosti (pro účelné využití nově přidaných procesorů stačí zvětšit velikost problému o malý přírůstek).
- Strmě rostoucí $\psi_1(p)$ svědčí o špatné škálovatelnosti.

Příklad 27. (Paralelní Σ). Vypočtete $\sum_{i=1}^n a_i$ čísel $a_1, \dots, a_n$ na plně propojeném paralelním počítači s $p < n$ procesory $P_1, \dots, P_p$. Předpokládáme model jednotkového času.

Řešení:

1. Každý procesor má přiděleno $\lceil n/p \rceil$ vstupních čísel.
2. Každý procesor čte čísla z paměti a přičítá je k registru: $2 \lceil n/p \rceil - 1$ kroků.
3. p procesorů sečte pomocí paralelní binární redukce p částečných součtů v $\lceil \log p \rceil$ iteracích, 1 iterace = 2 kroky.

Tudíž,

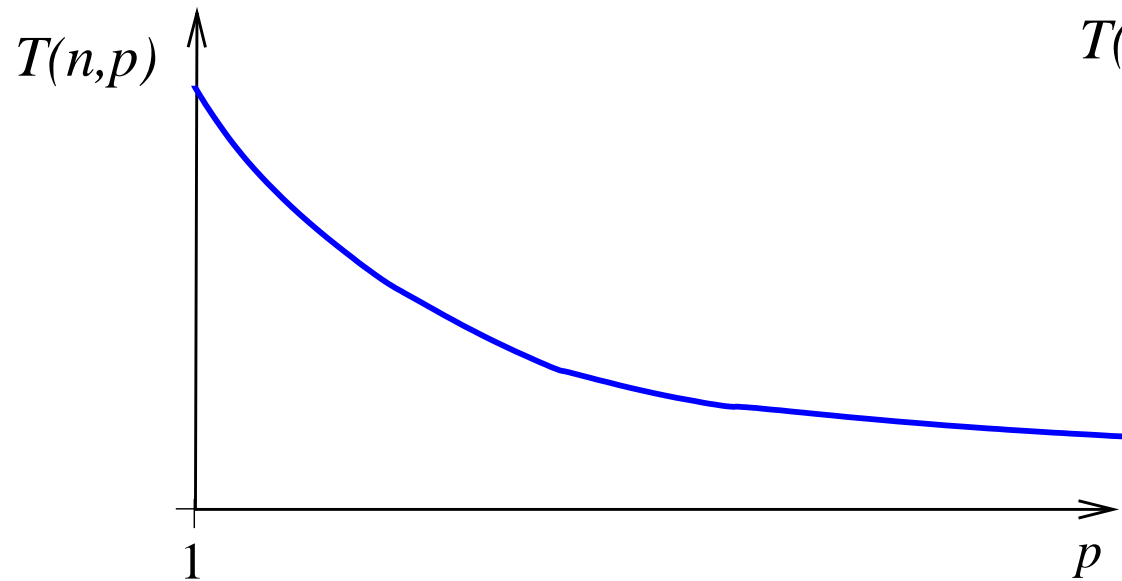
$$T(n, p) = 2 \lceil n/p \rceil - 1 + 2 \lceil \log p \rceil \doteq 2n/p + 2 \log p$$

a protože $SU(n) = 2n$, je

$$C(n, p) = 2n + 2p \log p \quad \text{a} \quad S(n, p) = \frac{np}{n + p \log p} \quad \text{a} \quad E(n, p) = \frac{n}{n + p \log p}.$$

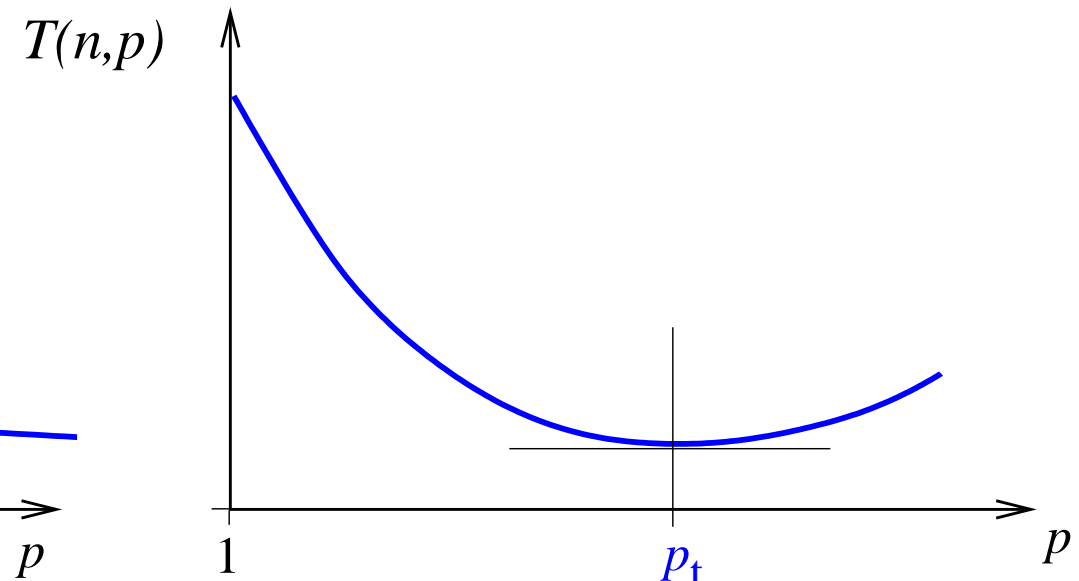
$$\psi_1(p) = p \log p \quad \text{a} \quad \psi_2(n) = \frac{n}{\log \beta n}, \quad \text{kde } \beta = \frac{1 - E_0}{E_0}.$$

Definice 28. Je-li dáno n , pak p_t je nejmenší počet procesorů, pro které $T(n, p_t) =$ absolutně minimální čas $T_{\min}$.

(a)

Varianta (a) $\implies p_t = p_{\max}$

(b)

Varianta (b) $\implies \left. \frac{dT(n,p)}{dp} \right|_{p=p_t} = 0$

Příklad 25. (pokračování) V případě algoritmu PARADD se jedná o případ (b).

Pro

$$T(n, p) = \frac{2n}{p} + 2 \log p = \frac{2n}{p} + \frac{2 \ln p}{\ln 2}$$

má rovnice

$$\frac{dT(n, p)}{dp} = -\frac{2n}{p^2} + \frac{2}{p \ln 2} = 0$$

řešení:

$$p_t = n \ln 2 \doteq 0.6n,$$

čili

$$n/2 < p_t < n.$$

Proto

$$T_{\min} \doteq 2 \log n + 1.8.$$

Protože

$$T(n, n/2) = T(n, n) = \lceil T_{\min} \rceil,$$

volíme

$$p_t = n/2.$$

Příklad 26. Paralelní redukce na plně propojeném počítači, kde

- aritmetické a paměťové operace trvají čas 1,
- kdežto přenos 1 čísla mezi 2 sousedními procesory trvá čas $k \gg 1$.

Pak

$$T(n, p) = 2n/p + (k + 1) \log p,$$

a proto

$$p_t = \frac{2 \ln 2}{k + 1} n.$$

Například: pro $k = 100$ je $p_t = n/73$.

Kompromisy mezi rychlostí a efektivností

- Nejrychlejší algoritmus je obecně neefektivní.
- Otázka 1: Dokáže daný algoritmus řešit úlohu současně rychle a efektivně?
- Otázka 2: Jaký počet procesorů stačí pro dosažení řádově optimálního času?

$\psi_3(n)$ je asymptoticky minimální funkce taková, že

$$\forall p = \Omega(\psi_3(n)) \quad \& \quad p = O(p_t) : T(n, p) = O(T_{\min})$$

Příklad 25. (pokračování) Protože

$$T(n, p) = \frac{2n}{p} + 2 \log p,$$

dostáváme

$$\psi_3(n) = \frac{n}{\log n}.$$

Nyní ale vidíme, že

$$\psi_2(n) \doteq \psi_3(n).$$

To ale znamená, že

pro $p = \Theta(n / \log n)$ je **asymptoticky optimální čas i efektivnost.**

- Nestárnoucí postřeh z počátků éry paralelních počítačů.
- Speciální aplikace obecné zákonitosti.
- Každý výpočet se skládá z přirozeně sekvenční části (kterou může provádět pouze 1 procesor) a z přirozeně paralelní části.
- Předpokládejme, že sekvenční výpočet trvá normovaný čas $1 = f_s + f_p$, kde f_s = přirozeně sekvenční a f_p = přirozeně paralelní část.
- Pak $T(n, p) \geq f_s + \frac{f_p}{p}$, a proto

$$S(n, p) \leq \frac{1}{f_s + \frac{1-f_s}{p}}.$$

- Je zřejmé, že $\lim_{p \rightarrow \infty} S(n, p) \leq \frac{1}{f_s}$.
- Např., jestliže $f_s = 10\%$, pak $S(n, p) \leq 10$.
- Obecně: Pokud se nezvětšuje velikost úlohy, přidávání dalších procesorů nemá smysl, protože se saturuje paralelismus úlohy.

- Když se masivně paralelní počítače staly široce dostupné, ukázalo se, že existují paralelní algoritmy, mající přirozeně sekvenční část konstantní (V/V operace, inicializace), kdežto přirozeně paralelní část může lineárně škálovat s počtem procesorů.
- Pak doba výpočtu paralelní části zůstává nezměněná, a stejně tak celkový paralelní čas.
- Můžeme bez ztráty obecnosti předpokládat jednotkový paralelní čas: $T(n, p) = f_s + f_p = 1$.
- Jestliže takový algoritmus provedeme sekvenčně, bude trvat $T(n, 1) = f_s + pf_p$ (jeden procesor simuluje práci p procesorů).
- Pak je zrychlení

$$S(n, p) = f_s + pf_p = f_s + p(1 - f_s) = p(1 - f_s + f_s/p).$$

- Tudíž $\lim_{p \rightarrow \infty} S(n, p) = p(1 - f_s)$.

Závěr

Masivně paralelní počítače mohou být optimálně využity pro lineárně škálovatelné problémy.